

Primaria

Lingua 5

Programación

Unidade 5

1. Presentación da unidade
2. Obxectivos didácticos
3. Contidos da unidade/Criterios de avaliación/Estándares de aprendizaxe avaliáveis
4. Selección de evidencias para o portfolio
5. Competencias: descritores e desempeños
6. Tarefas
7. Estratexias metodolóxicas
8. Recursos
9. Ferramentas de avaliación
10. Medidas para a inclusión e atención á diversidade
11. Autoavaliación do profesorado

1. PRESENTACIÓN DA UNIDADE

Título

Vacacións de Nadal

Descrición da unidade

Esta unidade xira en torno ao Nadal. O texto elixido para a lectura pertence ao diario de Morgana, unha nena de 6.º curso que conta en primeira persoa as súas vivencias cotiás: a cea de Noiteboa na súa casa, os deberes, as amizades... O das relacións interpersoais é precisamente o campo semántico escollido para traballar no vocabulario, onde tamén se abordan as palabras homónimas. Despois, vólvese sobre o xénero e o número dos nomes, os ditongos e os hiatos, conceptos que o alumnado xa coñece de cursos previos pero que convén reforzar. E ao fío das datas que se achegan, preséntanse algunhas tradicións que forman parte da nosa cultura. Unha unidade para pechar o primeiro trimestre, repasar o aprendido ata aquí e comprobar o que poden e saben facer.

Un dos principais obxectivos é que os alumnos vexan as súas novas aprendizaxes de maneira atractiva e motivadora, que gocen aprendendo.

A través das diferentes actividades propostas na unidade, preténdese que os alumnos e as alumnas adquiren e reforcen os coñecementos seguintes:

- Comprensión do sentido xeral dun texto, oral ou escrito.
- Léxico referido á forma de ser.
- Palabras homónimas.
- Identificación dos morfemas de xénero e número dos substantivos.
- Ditongos e hiatos.
- Creación dun diario persoal.
- Identificación da rima nos poemas.
- Aspectos propios da nosa cultura.

Temporalización:

Decembro

2. OBXECTIVOS DIDÁCTICOS

1. Utilizar correctamente o léxico referido á forma de ser.
2. Diferenciar palabras homónimas.
3. Identificar os morfemas de xénero e de número nos nomes.
4. Diferenciar ditongos e hiatos.
5. Escribir un diario.
6. Recoñecer as palabras que riman nun poema.

3. CONTIDOS DA UNIDADE - CRITERIOS DE AVALIACIÓN - ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE AVALIABLES

Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe avaliáveis
<ul style="list-style-type: none"> • Audición do texto da lectura e o do apartado «Escoito e falo» cunha actitude favorable. • Lectura e comprensión dun texto narrativo. • Adquisición de novo vocabulario referido á forma de ser e identificación das palabras homónimas. • Identificación dos morfemas de xénero e número dos nomes. • Ditongos e hiatos. • Creación dun diario persoal. • Identificación da rima nos poemas • Coñecemento dalgúns aspectos propios da nosa cultura: aguinaldos e panxoliñas. 	1. escoitar textos orais en silencio, mostrando interese e respecto.	1.1. escoita textos orais atentamente.
	2. Ler un texto narrativo con fluidez e comprensión.	2.1. Le un texto narrativo con fluidez e corrección. 2.2. Comprende o sentido global dun texto e responde cuestións de comprensión.
	3. Dominar e utilizar o vocabulario referido á forma de ser, así como ás relacións de amizade, e diferenciar palabras homónimas.	3.1. Asimila e aplica o léxico aprendido: vocabulario relacionado coa forma de ser, as relacións familiares e de amizade e palabras da lectura. 3.2. Distingue palabras homónimas e entende a diferenza entre estas e as palabras polisémicas.
	4. Recoñecer morfemas de xénero e número nos substantivos.	4.1. Identifica o xénero e o número dos substantivos.
	5. Identificar ditongos e diferencialos dos hiatos.	5.1. Recoñece a diferenza entre ditongos e hiatos.
	6. Escribir un diario.	6.1. Escribe as súas experiencias, pensamentos e sentimentos nun diario.
	7. Identificar as palabras que riman nun poema.	7.1. Identifica as palabras que riman nun poema. 7.2. Diferencia entre rima consonante e asonante.
	8. Aprender algúns aspectos propios da nosa cultura.	8.1. Mostra interese por coñecer algúns aspectos propios da nosa cultura.

4. SELECCIÓN DE EVIDENCIAS PARA O PORTFOLIO

Os estándares de aprendizaxe mostran o grao de consecución dos criterios de avaliación desde a propia descrición e concreción do criterio. Para facilitar o seguimento do desenvolvemento de cada estándar buscaremos evidencias dos alumnos que mostren a súa evolución en cada un deles.

No anexo de avaliación propónse un portfolio de evidencias para os estándares de aprendizaxe. O cadro seguinte suxire unha selección dalgunhas destas posibles evidencias. Os docentes poderán substituílas por outras que consideren máis relevantes para o desenvolvemento do seu grupo.

Libro do alumno (LA) / Proposta didáctica (PD) / Recursos fotocopiáveis (RF)

Estándares de aprendizaxe avaliábeis	Selección de evidencias para o portfolio
1.1. escoita textos orais atentamente.	<ul style="list-style-type: none"> • CD-Audio do LA.
2.1. Le un texto narrativo con fluidez e corrección.	<ul style="list-style-type: none"> • Suxestións metodolóxicas da PD.
2.2. Comprende o sentido global dun texto e responde cuestións de comprensión.	<ul style="list-style-type: none"> • Selección de actividades do LA. • Ficha de comprensión lectora dos RF. • Actividades propostas na PD.
3.1. Asimila e aplica o léxico aprendido: vocabulario relacionado coa forma de ser, as relacións familiares e de amizade e palabras da lectura.	<ul style="list-style-type: none"> • Selección de actividades do LA.
3.2. Distingue palabras homónimas e entende a diferenza entre estas e as palabras polisémicas.	<ul style="list-style-type: none"> • Selección de actividades do LA. • Actividade 1 de reforzo e actividade 1 de ampliación dos RF.
4.1. Identifica o xénero e o número dos substantivos.	<ul style="list-style-type: none"> • Selección de actividades do LA. • Actividade 2 de reforzo e actividades 2 e 3 de ampliación dos RF. • Actividades propostas na PD.
5.1. Recoñece a diferenza entre ditongos e hiatos.	<ul style="list-style-type: none"> • Selección de actividades do LA. • Actividade 3 de reforzo e actividade 4 de ampliación dos RF. • Ditado complementario proposto na PD. • CD-Audio do LA (ditado).
6.1. Escribe as súas experiencias, pensamentos e sentimentos nun diario.	<ul style="list-style-type: none"> • Selección de actividades do LA.
7.1. Identifica as palabras que riman nun poema.	<ul style="list-style-type: none"> • Selección de actividades do LA. • Actividade 4 de reforzo e actividade 5 de ampliación dos RF.
7.2. Diferencia entre rima consonante e asonante.	<ul style="list-style-type: none"> • Selección de actividades do LA.

<p>8.1. Mostra interese por coñecer algúns aspectos propios da nosa cultura.</p>	<ul style="list-style-type: none">• Selección de actividades do LA.• Suxestións metodolóxicas da PD.• Proposta de aprendizaxe cooperativa na primeira dobre páxina desta unidade da PD.
--	---

5. COMPETENCIAS: DESCRITORES E DESEMPEÑOS

Competencia	Descritor	Desempeño
<i>Comunicación lingüística.</i>	Ler, comprender e comentar textos.	Entende os textos propostos para a realización das actividades.
	Gozar coa lectura.	Desenvolve o interese cara á lectura como fonte de aprendizaxe e entretemento.
	Captar o sentido dos textos orais.	Garda silencio e desenvolve a atención necesaria para entender o sentido dun texto.
	Utilizar o coñecemento das estruturas lingüísticas, normas ortográficas e gramaticais para elaborar textos escritos.	Entende a importancia de respectar as normas gramaticais e ortográficas para unha mellor expresión.
	Expresarse oralmente e por escrito de maneira ordenada e clara.	Exprésase con corrección.
<i>Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía.</i>	Realizar argumentacións con esquemas lóxico-matemáticos.	Aplica o razoamento dedutivo.
<i>Competencia dixital.</i>	Utilizar canles de comunicación audiovisual para facilitar o traballo.	Utiliza as TIC como apoio para a aprendizaxe.
	Elaborar información propia derivada de información obtida a través de medios tecnolóxicos.	Elabora textos propios a partir da información obtida en distintas fontes.
	Comprender as mensaxes elaboradas en códigos diversos.	Interpreta información verbal e gráfica.
<i>Aprender a aprender.</i>	Empregar distintas fontes para a busca de información.	Manexa o dicionario e consulta información na Rede.
	Desenvolver estratexias que favorezan a comprensión dos contidos.	Mellora a capacidade de memorización mediante as cancións e o recitado de textos poéticos. Utiliza técnicas de traballo que facilitan a aprendizaxe.
	Seguir os pasos establecidos e tomar decisións sobre os pasos seguintes.	Realiza actividades seguindo unhas pautas.

	Aplicar estratexias para a mellora do pensamento creativo, emocional e interdependente.	Desenvolve un pensamento propio e expresa os seus sentimentos, proxectos, desexos e ideas.
	<i>Intelixencias múltiples:</i> Desenvolve as distintas intelixencias múltiples.	Aprende a coñecerse a si mesmo e desenvolve a empatía necesaria para entender e aceptar as ideas e os sentimentos dos demais.
<i>Competencias sociais e cívicas.</i>	Desenvolver capacidade de diálogo cos demais en situacións de convivencia e para a resolución de conflitos.	Acepta e valora as achegas dos demais.
	Asumir responsabilidades e dar conta delas.	Mostra unha actitude de colaboración e participa con interese nas actividades compartidas.
	Recoñecer riqueza na diversidade.	Entende a diversidade como un valor que nos enriquece como persoas.
	<i>Educación en valores:</i> Aprender a comportarse desde o coñecemento dos distintos valores.	Valora a tolerancia e a xenerosidade, e rexeita calquera actitude discriminatoria ou ofensiva. Valora a amizade como vínculo básico para a convivencia e as relacións interpersoais. Mostra interese e respecto cara a outras culturas.
<i>Sentido de iniciativa e espírito emprendedor.</i>	Ser constante no traballo superando as dificultades.	Mostra unha actitude responsable na realización das tarefas e interese por mellorar.
	Optimizar recursos persoais apoiándose nas fortalezas.	Desenvolve a desinhibición necesaria para expresarse en voz alta, e esfórzase por superar as dificultades.
<i>Conciencia e expresións culturais.</i>	Apreciar a beleza das expresións artísticas.	Goza coa poesía.
	Valorar a interculturalidade como unha fonte de riqueza persoal e cultural.	Respecta e mostra interese polas tradicións doutras culturas.

6. TAREFAS

Libro do alumno (LA) / Proposta didáctica (PD) / Recursos fotocopiáveis (RF) / Libro dixital (LD)

Tarefa 1: Comentario da lectura

- Escoitamos o conto no CD-Audio ou lémosllelo en voz alta aos alumnos.
- Realizamos os exercicios do LA e do LD.
- Completamos con actividades da PD e coa ficha de comprensión lectora dos RF.

Tarefa 2: Vocabulario

- Aprendemos o léxico referido á forma de ser no LA e co apoio do dicionario.
- Traballamos as palabras homónimas e a diferenza entre estas e as palabras polisémicas.
- Realizamos os exercicios do LA e do LD.
- Completamos con actividades da PD e coas fichas de reforzo e ampliación dos RF.

Tarefa 3: Gramática

- Aprendemos o xénero e o número dos nomes no LA.
- Realizamos os exercicios do LA e do LD.
- Completamos con suxestións metodolóxicas e actividades da PD, e coas fichas de reforzo e ampliación dos RF.

Tarefa 4: Ortografía

- Aprendemos no LA a identificar e diferenciar os ditongos e os hiatos.
- Realizamos os exercicios do LA e do LD.
- Escoitamos o ditado no CD-Audio.
- Completamos con suxestións metodolóxicas e ditado complementario da PD, e coas fichas de reforzo e de ampliación dos RF.

Tarefa 5: Expresión

- Aprendemos no LA a escribir un diario.
- Realizamos os exercicios do LA e do LD.
- Completamos con suxestións metodolóxicas da PD.

Tarefa 6: Literatura

- Aprendemos no LA a identificar a rima dos poemas.
- Realizamos os exercicios do LA e do LD.
- Completamos con suxestións metodolóxicas da PD e coas fichas de reforzo e ampliación dos RF.

Tarefa 7: Repaso da unidade

- Realizamos as actividades de repaso da unidade do LA e do LD.
- Recompilamos as actividades para o portfolio do alumno.

Tarefa 8: A nosa cultura

- Aprendemos aspectos da nosa cultura no LA.
- Realizamos os exercicios do LA e do LD.

- Completamos con suxestións metodolóxicas da PD.
- Realizamos outras actividades, que propón a PD (na primeira dobre páxina), de traballo cooperativo.

7. ESTRATEXIAS METODOLÓXICAS

- Reforzar as habilidades de comprensión lectora e expresión escrita, así como a expresión oral.
- Aproveitar a lectura inicial para que os alumnos e alumnas falen sobre o que é para eles ser un bo amigo ou amiga, sobre por que é importante a amizade.
- Fomentar o aspecto lúdico e creativo da linguaxe.
- Fixar hábitos de traballo (ler e reflexionar antes de contestar, reparar na información que achegan o «Fíxate» e o «Lembra» das marxes, escribir con limpeza e orde, facer resumos e clasificacións...) e habituar ao alumnado tanto ao manexo correcto do dicionario como á utilización das TIC. Estas últimas son fundamentais para reforzar, complementar e ampliar a información que chega o libro.
- Espertar e estimular no alumnado o interese pola tradición, así como a participación activa nas actividades de grupo.

8. RECURSOS

Os seguintes materiais de apoio poden reforzar e ampliar o estudo dos contidos da área de Lingua:

- O CD-Audio que acompaña o libro do alumno.
- Dicionario de lingua (*Dicionario Xerais de Primaria*).
- Caderno complementario ao libro do alumno.
- Cadernos de ortografía e murais ortográficos.
- Murais de conxugacións verbais.
- Recursos fotocopiáveis da Proposta didáctica.
- Bibliografía:
 - Antonio Reigosa: *Trece noites, trece lúas. Libro das marabillas do Nadal*, Edicións Xerais.
 - Xosé A. Neira Cruz: *A noite da raíña Berenguela*, Ed. Planeta&Oxford, col. Camaleón.
 - VV.AA.: *O Quiquiriquí: cantos para o Nadal* (libro + CD + DVD sobre os diferentes movementos culturais e tradicionais do Nadal en Galicia). Pódese consultar a súa páxina web: <http://www.oquiquiriqui.com>
 - VV.AA.: *Rimas*, Ed. Everest.
 - Xosé Antonio Perozo: *Noite de Reis en Kalpankalá*, Ed. Everest-Galicia, col. Montaña encantada.

Recursos dixitais

- Libro dixital: os alumnos poderán reforzar ou ampliar os contidos estudados utilizando os recursos dixitais dispoñibles.
- CD que acompaña á Proposta didáctica, cos recursos fotocopiáveis.
- Información de interese:

- «O Nadal: dous tempos» (a sociedade tradicional e hoxe en día):
<http://www.culturagalega.org/especiais/nadal/index.htm>
- Panxoliñas: <http://www.culturagalega.org/noticia.php?id=3835>
- Postais de Nadal: <http://www.postaisengalego.com/gl/>
- Receitas e comidas de Nadal:
http://www.xunta.es/linguagalega/receitas_e_comidas_de_nadal
- Recursos didácticos para traballar o Nadal:
<http://www.coordinadoraendl.org/nadal2010/recursos/index.php>

9. FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN

- Proba de avaliación da unidade.
- Rexistro de avaliación (no anexo de avaliación).
- Avaliación do traballo competencial.
- Avaliación da programación didáctica (véxase o modelo na introdución).

10. MEDIDAS PARA A INCLUSIÓN E ATENCIÓN Á DIVERSIDADE

- Que dificultades e potencialidades advirto no grupo durante o desenvolvemento da unidade?
- Como vou minimizar as dificultades?
- Que necesidades individuais prevexo no desenvolvemento da unidade?
- Que recursos e estratexias manexarei para atender ás necesidades individuais?

11. AUTOAVALIACIÓN DO PROFESORADO

- Que porcentaxe de alumnos alcanzaron os obxectivos de aprendizaxe da unidade?
- Que é o que mellor funcionou nesta unidade?
- Que cambiaría no desenvolvemento da unidade o próximo curso? Por que?